نفت و انرژی

شتاب‌بخشی توسعه صنعت پتروشیمی با فناوری‌های نوین

مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی گفت: صنعت پتروشیمی با مدیریت پژوهش و استفاده از دانش و فناوری‌های روز جهان، همچنین بهره‌گیری از تفکر جدید و ساختارهای نوین می‌تواند روند توسعه را شتاب بخشد.

به گزارش زمان به نقل از شرکت ملی صنایع پتروشیمی، حسن عباس‌زاده در نشست تخصصی «ایده صنعت پتروشیمی» در سومین همایش پتروتک اظهار کرد: ظرفیت تولید صنعت پتروشیمی به حدود ۱۰۰ میلیون تن رسیده است که ۶۰ درصد از تولید به محصولات مختلف پایه مانند متانول، آمونیاک، اتیلن و چند محصول مهم اختصاص دارد. وی با بیان اینکه در تولید برخی محصولات مانند پروپیلن عقب‌ماندگی‌هایی وجود دارد، افزود: با تکمیل زنجیره این محصول مهم می‌توان محصولاتی با ارزش افزوده بالا را تولید و افزون بر تأمین نیازهای داخلی به خارج نیز صادر کرد. معاون وزیر نفت با اشاره به هدف‌گذاری‌های انجام شده برای تکمیل زنجیره ارزش صنعت پتروشیمی گفت: توسعه با در نظر گرفتن و توجه به فناوری‌های جدید محقق می‌شود و برنامه هفتم توسعه مسیر پیشرفت را در ابعاد مختلف مشخص کرده است. عباس‌زاده با اشاره به اینکه سه مجتمع تولیدکننده یوتیلتی صنعت پتروشیمی حدود ۴ هزار مگاوات برق تولید می‌کنند و برق مازاد نیز به شبکه سراسری ارسال می‌شود، ادامه داد: صنعت پتروشیمی فقط از ۴ درصد گاز تولیدی به‌عنوان خوراک در مجتمع‌های پتروشیمی استفاده می‌کند. وی با تأکید بر ضرورت استفاده بهینه از ذخایر نفت و گاز در کشور اظهار کرد: صنعت پتروشیمی با متنوع‌تر ساختن سبد خوراک و استفاده از فناوری‌های نوین و انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند رشد تولید را با در نظر گرفتن برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده محقق کند. مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی بیان کرد: نقش تنظیم‌گری و رگولاتوری شرکت ملی صنایع پتروشیمی به‌عنوان نماینده حاکمیت زمینه‌ساز ایجاد همکاری، همگرایی، رشد تولید و توسعه متوازن صنعت شود.

لزوم حمایت از بخش خصوصی

محمدرضا نعمت‌زاده، مدیرعامل پیشین شرکت ملی صنایع پتروشیمی نیز در این نشست با اشاره به ظرفیت‌های مطلوب بخش خصوصی برای مشارکت در توسعه صنعت پتروشیمی اظهار کرد: حمایت از بخش خصوصی می‌تواند زمینه‌ساز تحول در صنعت و تولید محصولات مختلف شود. وی افزود: برای تأمین خوراک هرچند هم‌اکنون با توجه به ناترازی‌های موجود مشکلاتی وجود دارد، اما در صورتی که از منابع میدرو کربوری به‌خوبی استفاده شود باید گفت پتروشیمی‌ها تا ۵۰ سال آینده نیاز نگران خوراک باشند.

حمایت مجلس از توسعه صنعت پتروشیمی

مصطفی نخعی، عضو کمیسیون انرژی مجلس نیز در این نشست به نقش حمایتی مجلس از صنعت پتروشیمی پرداخت و بیان کرد: این صنعت پیشرو با وجود مشکلاتی مانند تحریم در مسیر توسعه قرار دارد و باید از تمام ظرفیت‌های موجود برای حمایت از تلاشگران این صنعت برای رفع چالش‌ها استفاده شود. وی گفت: باید رقابت‌پذیری با دنیا را گسترش دهیم و حضور بیشتری در بازارهای جهانی داشته باشیم و با استفاده از فناوری روز جهان محصولات دارای ارزش افزوده بالاتری را روانه بازارهای بین‌المللی کنیم.

امضای تفاهم‌نامه شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی و طرح پتروشیمی لورچ

ناصر نوجواه، مدیرعامل شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی و غلامرضا جوکار، مدیرعامل شرکت صنایع پتروشیمی لورچ در حاشیه این نشست تخصصی تفاهم‌نامه همکاری در زمینه تأمین دانش فنی و تهیه بسته طراحی فرآیندی برای احداث واحدهای پلی‌پروپیلن و پلی‌اتیلن سنگین و سبک امضا کردند.

تدوین قوانین جدید برای جهش تولید شرکت‌های دانش‌بنیان

رئیس هیئت عامل صندوق نوآوری و شکوفایی اعلام کرد: برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان، قوانین جدیدی داده شد قانون جهش تولید دانش‌بنیان و قانون حمایت از این شرکت‌ها تدوین شده است.

به گزارش زمان به نقل از شانا، محمدصادق خیاطیان روز دوشنبه، ششم اسفندماه در آیین اختتامیه سومین همایش پتروتک با بیان اینکه با سیاست‌های علمی، دانشی و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه نفت، پیشرفت‌های چشمگیری حاصل می‌شود، اظهار کرد: برگزاری چنین رویدادهایی به معرفی شرکت‌های دانش‌بنیان و ارتباط آنها با صنعت کمک می‌کند. وی به نقش شرکت‌های بزرگ در توسعه اقتصاد دانش‌بنیان اشاره کرد و افزود: سرمایه‌گذاری و فعالیت شرکت‌های بزرگ در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان آثار و برکات مثبتی خواهد داشت. رئیس هیئت عامل صندوق نوآوری و شکوفایی با اشاره به اینکه هم‌اکنون نزدیک به ۱۰ هزار شرکت دانش‌بنیان در کشور فعالیت می‌کنند که در حوزه‌های مختلف مشغول به کار هستند، گفت: پارسال این شرکت‌ها بیش از ۵۲۰ همت فروش داشتند. طبق پیش‌بینی‌ها، در برنامه هفتم توسعه سهم فروش شرکت‌های دانش‌بنیان از تولید ناخالص داخلی (GDP) باید به حدود ۷ درصد برسد.

وزیرکار: امکان اجرای دستمزد منطقه ای نیست

دستمزد باید بر حسب نوع شغل تعیین شود

وزیرکار با اشاره به اینکه دستمزد منطقه ای در کشور به دلیل نبود زیرساخت، قابل اجرا نیست گفت: ماده ۱۴۱ به ما این اختیار را داده که برحسب نوع مشاغل و اصناف دستمزد را تعیین کنیم و راهبرد ما حرکت به این سو است که دستمزدها بر اساس صنوف تعیین شود.

به گزارش سرویس اقتصادی زمان، دستمزد دغدغه اصلی کارگران در ماه پایانی سال است، چرا که روش تعیین دستمزد به گونه ای است که معمولا روزهای پایانی سال عدد و رقم مزد تعیین نمی شود و در روزهای پایانی سال به صورت فشرده جلسات شورای عالی کار برگزار و در نهایت با چانه زنی عدد و رقم مزد تعیین می شود. تعیین مزد کارگران همواره یکی از چالش‌های مهم اقتصادی و اجتماعی در کشورها بوده است. مدل‌های مختلفی برای تعیین دستمزد کارگران وجود دارد که هرکدام بسته به شرایط اقتصادی، قوانین کار، و سیاست‌های دولت‌ها متفاوت است. تعیین دستمزد بر اساس حداقل مزد قانونی یکی از روش هایی است که در بسیاری از کشورها اجرایی می شود. در بسیاری از کشورها، دولت‌ها سالانه حداقل دستمزد را تعیین می‌کنند تا از استثمار کارگران جلوگیری کرده و سطح معیشت آنان را تأمین کنند. این روش که در کشورهایی مانند ایران، فرانسه و ایالات متحده رایج است، معمولا بر اساس نرخ تورم، سبد معیشتی خانوار و شرایط اقتصادی تعیین می‌شود. مزیت این مدل، ایجاد یک سطح حداقلی از درآمد برای کارگران است، اما در برخی مواقع ممکن است به کاهش اشتغال و افزایش هزینه‌های تولید منجر شود. مدل مذاکره جمعی بین کارگران و کارفرمایان از دیگر مواردی است که در بسیاری از کشورها اجرایی می شود. در برخی کشورها مانند آلمان و سوئد، دستمزدها از طریق مذاکره بین اتحادیه‌های کارگری و کارفرمایان تعیین می‌شود. این روش باعث افزایش قدرت چانه‌زنی کارگران شده و منجر به تعیین مزد عادلانه‌تر بر اساس شرایط بازار می‌شود.

با این حال، در صورتی که توافقی حاصل نشود، ممکن است اعتصابات و چالش‌های اقتصادی به وجود آید. مدل تعیین مزد بر اساس بهره‌وری و عملکرد هم وجود دارد. در برخی کشورها و شرکت‌ها، میزان حقوق و دستمزد کارگران به بهره‌وری و میزان تولید آن‌ها وابسته است. این روش که در صنایع تکنولوژی و برخی بخش‌های خصوصی رایج است، باعث افزایش انگیزه کارگران و افزایش تولید می‌شود، اما در برخی موارد ممکن است به استرس و فشار بیش از حد بر نیروی کار منجر شود. مدل تعیین مزد بر اساس عرضه و تقاضای بازار از دیگر مدل های افزایش مزد است. در اقتصادهای آزاد، میزان دستمزد کارگران به میزان عرضه و تقاضای نیروی کار بستگی دارد. در این مدل، اگر تقاضا برای یک مهارت خاص بالا باشد، دستمزد افزایش پیدا می‌کند و بالعکس. این روش انعطاف‌پذیری بالایی دارد، اما ممکن است به نابرابری‌های درآمدی و کاهش امنیت شغلی برخی از کارگران منجر شود. احمد میدری، وزیر کار در آخرین اظهارات درباره دستمزد گفته است که می‌توان حداقل دستمزد را بر اساس نوع فعالیت اصناف تعیین کرد.

وی با اشاره به اینکه می‌توان حداقل دستمزد را بر اساس نوع فعالیت اصناف تعیین کرد بیان کرده‌ماه ۱۴۱ به ما این اختیار را داده که برحسب نوع مشاغل و اصناف دستمزد را تعیین کنیم و راهبرد ما حرکت به این سو است که دستمزدها بر اساس صنوف تعیین شود. چون گاهی حداقل هایی که در تهران وضع می کنیم برای یک صنف در یک استان دیگر ممکن است باعث رکود آن صنف شود. بر همین اساس تصمیم داریم با مشارکت استانداری ، اتاق بازرگانی و نمایندگان تشکل های کارگری در هر استان حداقل یک صنف را به صورت مجزا تعیین دستمزد کنیم. وی تعیین دستمزد منطقه ای در کشور را به دلیل نبود زیرساخت، غیرقابل اجرا در شرایط فعلی دانست و گفت: زمینه اجرای دستمزد منطقه ای در کشورهایی که دستمزدهای منطقه ای دارند مهاجرت نیروی کار تحت نظارت شهرداری‌ها صورت می‌گیرد درحالیکه در کشور ما چنین چیزی وجود ندارد.

در ایران، مهم‌ترین چالش در تعیین دستمزد، افزایش تورم و کاهش قدرت خرید کارگران است. کارشناسان اقتصادی پیشنهاد می‌کنند که علاوه بر افزایش دستمزدها متناسب با تورم، سیاست‌هایی مانند کنترل قیمت کالاهای اساسی، کاهش مالیات بر درآمد کارگران و حمایت‌های رفاهی نیز اجرا شود. روش‌های تعیین مزد تأثیر زیادی بر رفاه اجتماعی و رشد اقتصادی دارند. تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد که ترکیب سیاست‌های حمایتی دولت، مذاکرات جمعی و تعیین مزد بر اساس بهره‌وری، می‌تواند به ایجاد تعادل در بازار کار و افزایش رضایت نیروی کار منجر شود.

کالاهای اساسی باید با قیمت ترجیحی به دست مصرف کننده برسد

وزیر جهاد کشاورزی گفت: ما پای تعهد خود هستیم و باید کالاهای اساسی به قیمت ترجیحی به دست مصرف‌کننده برسد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با حضور عبدالناصر همتی وزیر امور اقتصادی و دارایی، غلامرضا نوری قزلجه وزیر جهاد کشاورزی و اعضای هیأت رئیسه اتاق بازرگانی ایران با موضوع رفع تعهد ارزی صادرکنندگان برگزار شد. نوری قزلجه در این جلسه در پاسخ به دغدغه واردکنندگان کالاهای اساسی و نهادهای دامی در خصوص طولانی بودن فرآیند تخصیص ارز به کونژاهای واردکنندگان اظهار کرد: قوانین فعلی برای کوتاه کردن فرآیندهای مربوطه است ولی بخشنامه‌ای که صادر شده ممکن است تا یک سال زمان را طولانی کند. وی ادامه داد: وقتی واردکننده کالا را در سامانه بازارگاه بارگذاری کرد، ما تأیید می‌کنیم و به بانک مرکزی می‌رود و تا زنجیره نهایی مصرف نیز ر قیمت آن مسئولیت داریم. وزیر جهاد کشاورزی تصریح کرد: از همین رو پیشنهاد می‌دهم تاییدیه ورود کالا در بازارگاه فقط از وزارت جهاد خواسته شود و بانک مرکزی با همین تأیید مال، رفع تعهد ارزی را صادر کند. نوری قزلجه خاطرنشان کرد: ما مسئولیت آن را می‌پذیریم ولی بانک مرکزی نباید ارز واردکننده را یک سال نگه دارد تا وزارت جهاد نظارت کند و سپس آن را تأیید کند.وزیر جهاد کشاورزی گفت: شما باید رفع تعهد ارزی را انجام دهید ولی مسئولیت بقیه آن با وزارت جهاد است که بر نحوه مصرف نظارت شود. وی تاکید کرد: باید کالای وارد شده مصرف شود و سپس نظارت بر قیمت تعیین شده از سوی وزارت جهاد مورد قبول قرار گیرد تا بتوانیم در قزلجه در حاشیه نشست مذکور و در جمع خبرنگاران گفت: با ابلاغ سیاست جدید ارزی مبنی بر عدم تغییر نرخ ارز ترجیحی، همین روند فعلی قیمت ارز برای واردات کالاهای اساسی و نهاده‌های تولید ادامه می‌یابد. وی افزود: بنابراین قیمت مرغ و تخم‌مرغ در ایام ماه مبارک رمضان و سال نو تغییر نمی‌کند مگر میزان جزئی که تحت تأثیر تورم عمومی خواهد بود.نوری گفت: مشی دولت چهارده‌م، عدم صدور بخشنامه‌های خلق‌الساعه است ولی در خصوص منع صادرات سیب‌زمینی با تشکل‌های مربوطه مذاکره کردیم که این اتفاق رخ ندهد تا تنظیم بازار داخلی انجام شود اما متأسفانه همکاری نکردند و مجبور شدیم بخشنامه ممنوعیت صادرات سیب‌زمینی و برخی حبوبات تا دو ماه آینده را ابلاغ کنیم

طی سه هفته آینده بسته حمایتی مستاجران رونمایی می شود

وزیر راه و شهرسازی از رونمایی بسته حمایتی مستاجران طی سه هفته آینده خبر داد و گفت: امیدواریم بتوانیم این موضوع را در نخستین جلسه شورای عالی مصوب کنیم.

به گزارش زمان به نقل ازخانه ملت، نشست کمیسیون اصل نود با حضور وزیر راه و معاونین سازمان برنامه و بودجه کشور برگزار شد. صادق مالواجرد وزیر راه و شهرسازی نیز در این نشست گفت: اگرچه مسائل ازبعد نظارتی مطرح شد اما درباره چگونگی پشتیبانی‌های بعدی و همچنین نحوه پیشبرد اقدامات دو طرفه با تعامل بین دولت و مجلس از جایگاه نظارتی کمیسیون اصل نود بحث و گفت و گو شد و در ادامه گزارش‌هایی در مورد اینکه دولت و وزارت راه چه برنامه‌ای در مورد انواع ساخت و ساز مسکن، تسهیل دسترسی مردم به مسکن و اراضی دارند نیز از سوی وزارتخانه ارائه شد. وی ادامه داد: پس از مطرح شدن سوالاتی از سوی اعضای کمیسیون اصل نود در موضوعات نقاط حادثه خیز، سامانه سیهتن و سامانه املاک و اسکان، پاسخ‌هایی ارائه شد که در نهایت مقرر شد که گزارش‌های تفصیلی اقدامات ۶ ماه گذشته و برنامه‌های پیش رو در خصوص وضعیت دوربین‌ها و برگزاری جلسات برای کاهش تلفات جاده‌ای به تفصیل در اختیار کمیسیون اصل نود قرار گیرد. عضو کابینه دولت چهاردهم افزود: تاکید به که کار کارشناسی که در کمیسیون اصل نود انجام شده مقرر شد تا این گزارش‌ها نیز در اختیار وزارتخانه قرار گیرد تا بتوان با کمک مجلس بتوانیم اقدامات وسیعی را در این راستا انجام دهیم. صادق مالواجرد از افتتاح بسته حمایتی مستاجران طی سه هفته آینده خبر داد و گفت: امیدواریم بتوانیم این موضوع را در اولین جلسه شورای عالی مسکن مصوب کنیم. وی در مورد نقاط حادثه خیز نیز بیان داشت: امیدواریم ظرف سه ماه ابتدایی سال آینده بتوانیم بخشی اعظمی از نقاط حادثه‌خیز را مرتفع کنیم، همچنین اقداماتی نیز برای تجهیز ناوگان حمل و نقل ریلی در دستور کار است که نتیجه آن متعاقبا اعلام می‌شود. در ادامه این نشست حجت الاسلام والمسلمین نصرالله پژمانفر گفت: در این جلسه گزارش آخرین وضعیت واگذاری زمین جهت شروع فرآیند ساخت مسکن و آخرین وضعیت تکمیل سامانه جامع املاک و اسکان در راستای اجرای ماده ۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم، گزارش پیشرفت تهیه برنامه عملیاتی ارتقاء ایمنی راه‌های کشور با هدف کاهش سالانه ۱۰ درصد از تلفات و تصادفات جاده‌ای بررسی شد. سخنگوی کمیسیون اصل نود مجلس با اشاره به بررسی موضوع تکمیل سامانه املاک و اسکان ادامه داد: این موضوع حیاتی برای کشور است که در صورت تکمیل این سامانه بسیار از مسائل و ارائه خدمات در حوزه مسکن مرتفع خواهد شد که در این راستا گزارش از سوی وزارت راه و شهرسازی به کمیسیون ارائه شد و امیدواریم با پیگیری وزارت شهرسازی در هیئت دولت این موضوع با سرعت تکمیل شودوی ادامه داد: همچنین درباره موضوع واگذاری زمین برای تکمیل مسکن مهر، نهضت ملی مسکن و همچنین افراد جدیدی که مترصد بازگشایی سایت برای ثبت نام هستند نیز گفت و گو شد و مقرر شد که به صورت تفصیلی نتایج این موضوع از طریق وزارتخانه اعلام شود. نماینده مردم مشهد و کلات در مجلس همچنین از اراده جدی مجلس و دولت برای پیگیری موضوع مسکن خبر داد و گفت: موضوع مسکن ۵۰ درصد درآمدهای مردم را تحت تأثیر قرار داده است، از این رو با حل موضوع مسکن برای اجاره نشین‌ها و همچنین برای کسانی که به دنبال خرید مسکن هستند به طور حتم آثار بسیار خوبی را در زندگی مردم شاهد خواهیم بود.این نماینده مردم در مجلس دوازدهم در مورد موضوع تلفات جاده‌ای نیز بیان کرد: این موضوع هر ساله از سوی کمیسیون مورد پیگیری قرار می‌گیرد، اقداماتی نیز انجام شده که امیدواریم با این تدابیر منحنی تلفات جاده‌ای کاهش یابد. پیشنهادات عملیاتی نیز از سوی وزارتخانه ارائه شد که امیدواریم تا باقیمانده سال بتوان اقدامات لازم را انجام داد.پژمانفر افزود: تعامل خوبی بین مجلس و وزارتخانه برقرار است و مسائل کارشناسی نیز مورد توجه آنها قرار دارد، کمیسیون اصل نود نیز وظیفه دارد تا پیشنهادات کارشناسی خود را ارائه کند.

بهره برداری بازار سرمایه از فناوری های نوین

یک مقام مسئول گفت: تعامل سازمان بورس با حوزه‌های هم‌چون فین‌تک و فین‌شورت خوب است و در بسیاری از موارد از آن‌ها بهره می برد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، امیر بهداد سلامی، مدیر پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس و اوراق بهادار، بر لزوم همگام‌سازی بازار سرمایه با پیشرفت‌های تکنولوژیک تأکید کرد و از برنامه‌های این سازمان برای حمایت از فین‌تک‌ها، توسعه ابزارهای تأمین مالی و ایجاد فضاهای آزمایشی خبر داد. سلامی با اشاره به چالش‌های رگولاتوری در مواجهه با فناوری‌های نوین تصریح کرد که باید میان استقبال از نوآوری و حفظ ثبات بازار تعادل برقرار شود. وی افزود که وقتی یک فناوری جدید وارد میدان می‌شود و می‌خواهد جای خود را باز کند، وظیفه رگولاتور ایجاد ثبات و چارچوب برای آن است. وی همچنین به تعامل سازمان بورس با حوزه‌هایی همچون فین‌تک، فین‌شورت و اینوریتک اشاره کرد و گفت که بازار سرمایه نه‌تنها با این فناوری‌ها در ارتباط است، بلکه در بسیاری از موارد از آن‌ها بهره می‌برد. مدیر پژوهش سازمان بورس با اشاره به نقش هوش مصنوعی در بهبود عملکرد بازار سرمایه اظهار داشت که این فناوری می‌تواند در شناسایی تقلب، مبارزه با پولشویی و تطبیق با مقررات به نهادهای ناظر کمک کند. سلامی همچنین از حمایت این سازمان از استارتاپ‌ها و شرکت‌های فین‌تک خبر داد و افزود که در حال بازنگری ابزارهای تأمین مالی هستیم تا بتوانیم حمایت بیشتری از فعالان این حوزه داشته باشیم. وی در پایان همکاری میان رگولاتورها و فعالان بازار را کلیدی دانست و خاطرنشان کرد که با توسعه سندباکس‌های مشترک و ایجاد فضاهای آزمون، می‌توان ذغدغه‌های نظارتی را کاهش داده و مسیر ورود فناوری‌های نوین به بازار را هموار کرد.

سرمقاله

بازنگری در سیاست ارزی دولت آغاز شد

آرمان زارعی

محمدرضا عارف، معاون اول رئیس‌جمهور، در جلسه ستاد تنظیم بازار اعلام کرد که نرخ ارز برای تأمین کالاهای اساسی در سال آینده همچنان با نرخ مصوب ۲۸۵۰۰ تومان خواهد بود و میزان ارز مورد نیاز برای این کالاها تغییر نخواهد کرد.

این اظهارات در حالی مطرح شد که در لایحه بودجه ۱۴۰۴ و همچنین مصوبه اولیه مجلس شورای اسلامی، نرخ ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومان حذف و نرخ ۳۸۵۰۰ تومان به جای آن قرار داده شده بود. این تغییر نشان‌دهنده افزایش ۳۵ درصدی نرخ ارز ترجیحی برای سال آینده بود که از همان ابتدا با واکنش‌های زیادی مواجه شد و انتقادات فراوانی را به همراه داشت.برخی می گفتند که جراحی اقتصادی در راه است و به طور مداوم درباره عواقب آن هشدار می‌دادند. ارز دولتی، که به عنوان ارز ترجیحی نیز شناخته می‌شود، به ارزی اطلاق می‌گردد که دولت برای واردات کالاهای اساسی به بازار ارائه می‌دهد. این ارز، میراث دولت روحانی به شمار می‌آید. از بهار سال ۱۳۹۷ و همزمان با آغاز تحریم‌ها علیه ایران، دولت تصمیم گرفت به دلیل افزایش قیمت ارز در بازار آزاد، برای برخی کالاهای اساسی ارز ترجیحی تعیین کند و ارز مورد نیاز برای واردات این کالاها را با نرخ ۴۲۰۰ تومان تأمین نماید. این اقدام یکی از جنجالی‌ترین تصمیمات دولت دوازدهم بود که با هدف حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و کنترل قیمت کالاهای اساسی اتخاذ شد. با این حال، به تدریج برخی کالاها از فهرست دریافت این ارز حذف شدند و در نهایت، اقلامی چون گندم، جو، ذرت، سویا، روغن خام و دانه‌های روغنی در این فهرست باقی ماندند. در نهایت، در فروردین ماه ۱۴۰۱، دولت سیزدهم تصمیم به حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی تحت عنوان جراحی اقتصادی گرفت. اما پس از گذشت چند ماه و به دنبال نوسانات شدید در بازار ارز و بلافاصله پس از انتصاب رئیس جدید بانک مرکزی، نرخ ارز پایه ۲۸۵۰۰ تومان تصویب شد. منتقدان بر این باور بودند که افزایش نرخ ارز ترجیحی به رقم ۳۸۵۰۰ می‌تواند به افزایش قیمت کالاهای اساسی و فشار بیشتر بر اقشار کم‌درآمد منجر شود. از سوی دیگر، انتقاداتی به ناکارآمدی نظام توزیع و فساد در تخصیص ارز ترجیحی وجود داشت . برخی معتقدبودند که این سیستم به جای کمک به مصرف‌کنندگان، بیشتر به نفع دلالان و واسطه‌ها عمل می‌کند. همچنین دسته ای دیگر می گفتند که این افزایش نرخ ممکن است تورم را تشدید کرده و نارضایتی عمومی را به دنبال داشته باشد، زیرا مردم نگران افزایش قیمت‌ها هستند. برخی اقتصاددانان نیز بر این باور بودند که افزایش نرخ ارز ترجیحی می‌تواند به ناپایداری بیشتر در بازار ارز آزاد منجر شود و باعث نوسانات شدید در قیمت‌ها گردد. در نهایت، مجمع تشخیص مصلحت نظام افزایش نرخ ارز ترجیحی در بودجه ۱۴۰۴ را نپذیرفت، گفتنی است در تاریخ ۱۰ دی ماه، رنگنه، نائب رئیس کمیسیون تلفیق بودجه، بر اهمیت ثبات نرخ ارز در بند ۲ سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه تأکید کرد و اعلام نمود که این موضوع دلیل اصلی ایراد هیئت عالی نظارت مجمع به افزایش نرخ ارز ترجیحی بوده است. در حقیقت، تأکید بر حفظ و ثبات یارانه‌ها در حالی است که دولت چهاردهم در نظر دارد فاصله بین نرخ ارز دولتی و توافقی با بازار آزاد را کاهش دهد و به نوعی به سمت سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز حرکت کند. در این زمینه، حجت الله فرزانی، کارشناس اقتصاد کلان اظهار می‌دارد: تردید دارم که در این زمینه به موفقیت خاصی برسیم. زیرا کشور همچنان با محدودیت‌های زیادی دست و پنجه نرم می‌کند، همان محدودیت‌هایی که موجب شد سراغ چند نرخی کردن ارز برویم همچنان بر جاست و با وجود تغییر دولت در واشنگتن هنوز هیچ نشانه‌ای بر تلطیف فضا یا کاهش تنش‌ها دیده نشده است.از زمانی که ارز چند نرخی شد، قابل پیش‌بینی بود که چه تبعاتی با خود خواهد داشت ولی سیاستگذار نمی‌تواند تنها بارش تورم بر سفره های مردم را نظاره کند. سیاستگذار باید با اقدامات لازم، کاری کند که تبعات منفی کمتری دامن مردم را بگیرد. آلبرت بغزیان عضو هیات علمی دانشگاه تهران به خبر آنلاین گفت:اقدام به حذف ارز ترجیحی اشتباهی بزرگ بود. حسن سبحانی، استاد اقتصاد دانشگاه تهران و از چهره‌های میانه‌رو اصولگرا، به انتقاد از سیاست‌های ارزی دولت چهاردهم پرداخته است. او در توئیتی عنوان کرد که نرخ ارز، مسئله اصلی اقتصاد ایران نیست و باید رفتار بازیگران اقتصادی را در این زمینه مورد بررسی قرار داد. سبحانی تأکید کرد که دولت و دارندگان ارز از افزایش نرخ ارز بهره‌مند می‌شوند، در حالی که مردم و اقتصاد آسیب می‌بینند. همچنین، در یک نشست، او به اظهارات مقامات دولتی درباره جلوگیری از رانت‌خواری ناشی از افزایش قیمت ارز انتقاد کرد و پرسید که این رانت به چه کسانی می‌رسد و آیا به افرادی که قیمت ارزشان چند برابر می‌شود، تعلق نمی‌گیرد. او همچنین به موضوع دستوری بودن قیمت‌ها اشاره کرد. یاسر جبرائیلی، که سابقه ریاست مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام را دارد، به عنوان یکی از اصولگرایان تندرو شناخته می‌شود. او اخیراً در توئیتی بیان کرده است: «آیا وعده نمی‌دادید که با حذف ارز ۴۲۰۰، ارز تک‌نرخی خواهد شد و تمام مشکلات حل می‌شود؟ چرا پس از حذف ارز ۴۲۰۰، قیمت ارز به ۵۰ هزار تومان افزایش یافت و اکنون می‌گویید که ارز ۲۸۵۰۰ تومانی باید حذف شود؟ چه تضمینی وجود دارد که پس از حذف ارز ۲۸۵۰۰، قیمت آن در بازار به ۱۰۰ هزار تومان نرسد؟ چرا از سر مردم دست برنمی‌دارید؟» جبرائیلی همچنین به سیاست‌های ارزی دولت انتقاد کرده و نوشته است: «آنها زمین را به آسمان می‌دوزند تا افزایش قیمت دلار را توجیه کنند و بگویند که نمی‌شود و نمی‌توان! بسیار خوب! فرض کنیم که این ادعای شما درست باشد. چرا فولاد و پتروشیمی را به قیمت این دلار غیرقابل کنترل به مردم می‌فروشید؟ دود افزایش قیمت دلار و فروش دلار به چشم مردم می‌رود، اما سود آن به جیب چه کسی می‌رود؟» حسین صمصامی از دیگر نهادگرایان اصولگرایی است که هم‌اکنون در مجلس دوازدهم عضو کمیسیون اقتصادی است گفته «هدف دولت از گران کردن ارز رسمی این بود که پنج میلیارد دلاری را که از صندوق توسعه ملی گرفته است، به بالاترین قیمت بفروشد و از این محل، از جیب مردم، حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان درآمد کسب کند. صمصامی همچنین در توئیتی نوشت: «بانک مرکزی به کجا چنین شتابان؟! از ابتدای سال نرخ ارز نیما را از ۴۰ به ۵۴ و حال می‌خواهید به ۶۲ هزار تومان برسانید؟ آقای همتی بورس را با گران کردن ارز، ایجاد تورم و برداشت از جیب مردم سبز می‌کنید؟! متوقف کنید این کار غلط را و معیشت مردم را به خطر نیندازید.»اما در این میان اقتصادانان لیبرال از موافقان جراحی اقتصادی هستند. لیبرال‌های اقتصادی در ایران شامل اقتصاددانان، سیاست‌گذاران و فعالان اقتصادی هستند که به اصول لیبرالیسم اقتصادی پایبندند. ویژگی‌های بارز این گروه شامل تأکید بر بازار آزاد به‌عنوان راهی برای تخصیص بهینه منابع، خصوصی‌سازی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، مخالفت با کنترل‌های قیمتی از سوی دولت و اهمیت جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای رشد اقتصادی است. آن‌ها معتقدند که کاهش دخالت دولت و افزایش رقابت می‌تواند به بهبود عملکرد اقتصادی و توسعه کشور کمک کند.

Alborz.payam@gmail.com